

Finavian hygienia- ja väljyysuunnitelma pandemian varalle

Suunnitelma sisältää lentoasemayhtiö Finavian ja lentoyhtiöiden yhdessä sopimat pandemiajärjestelyt hygienia- ja turvavälien säilyttämiseksi terminaalissa lentokoneeseen noustessa ja koneesta poistuttaessa.

Suunnitelma koskee kaikkia Finavian lentoasemia, mutta terveysturvallisuustoimepiteitä voidaan sopeuttaa lentoaseman toiminnan laajuuden mukaan. Lentoasemilla voidaan lisäksi toteuttaa kohdennettuja toimenpiteitä alueellisten terveysviranomaisten toiveiden mukaan.

Finavia noudattaa kaikessa toiminnassaan, myös pandemiatilanteissa, ilmailualan kansainvälisiä suosituksia sekä kansallista ja EU-tasosta lainsäädäntöä ja viranomaisten ohjeita. Lisäksi Finavia on sitoutunut Euroopan lentoturvallisuusvirasto EASA:n suosituksiin. Finavia on osakeyhtiö, jolla ei ole viranomaisvaltuuksia.

Koronaviruksen levitessä Finavia käynnisti aktiiviset toimenpiteet jo tammikuussa 2020 huolehtiakseen lentoasemiensa tehostetusta siivouksesta ja hygieniasta sekä toteutti kevästä 2020 alkaen Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hygienia- ja väljyysu suosituksia. Finavia on ensimmäisten suomalaisten yritysten joukossa keväällä 2020 ottanut käyttöön maskisuosituksen ja tehnyt vuoden mittaan lukuisia aktiivisia toimia omaehtoisesti pandemian leviämisen estämiseksi.

1 Tiedottaminen ja ohjeistus

Finavia julkaisee ja asettaa terminaalissa esille aktiivisesti matkustajille suunnattuja terveysviranomaisten ohjeistuksia ja suosituksia. Terminaalissa on käytettävissä useita eri pintoja tiedottamiseen; esimerkiksi digitaaliset infonäytöt, seinät, ovet, palvelutiskit, lattiat ja vapaasti sijoitettavat roll-upit. Lisäksi käytetään kuulutuksia.

Ohjeet, suositukset ja muu tiedotusmateriaali sijoitetaan terminaaliin ja ulkoalueille läpi koko matkustajapolun: ulko-oville, lähtöselvitykseen, turvatarkastukseen, porttialueelle, lähtöportteille, asematasobusseihin, tuloportteille, rajatarkastukseen, tullitarkastukseen, matkatavaraluovutukseen, tulohalleihin jne. Kuulutukset kuuluvat kautta terminaalin tai niitä voidaan kohdistaa myös tiettyihin terminaaliosiin.

Finavia viestii proaktiivisesti omissa digitaalisissa kanavissaan, joita on yhteensä 14. Intranet-, ekstranet- ja internet-palveluiden lisäksi Finaviassa on käytössä useita sosiaalisen median kanavia ja uutiskirjeitä.

Kaikki terminaalimateriaalit ja -kuulutukset toteutetaan kolmella kielellä: suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Tarvittaessa käytetään myös muita kieliä kuten venäjää ja kiinaa.

Koronapandemian aikana Finavia muun muassa asetti lentoasemillaan esille tuhansia hygienia- ja turvavälimuistutuksia, jakoi tuhansia karanteeniohjeistuksia ja -lomakkeita, liimasi tuhansia turvavälitarroja lattiaan ja kuulutti seitsemän minuutin välein viranomaisten ohjeita.

Suojatakseen omaa henkilöstöään Finavia julkaisee ajankohtaisia ja kullekin ammattiryhmälle tarpeellisia turvallisen työn ohjeita. Esimerkiksi koronapandemian aikana Finavia päivitti säännöllisesti etätyöohjetta ja turvallisen asiakaskohteemisen ohjetta esimerkiksi turvatarkastajille.

Finavia voi myös julkaista suosituksia ja neuvoja lentoasemilla toimiville muille yrityksille.

2 Siivous ja hygienia

2.1 Terminaalitilojen ja asematasobussien siivous sekä kosketuspintojen puhdistus

Finavia noudattaa siivouksessa Työterveyslaitoksen (TTL), THL:n ja soveltuvin osin EASA:n ohjeistuksia sekä arvioi siivoustarvetta proaktiivisesti terminaalitilojen ja asematasobussien käytön mukaan. Siivouksen laatua seurataan päivittäin.

Kosketuspintoja esimerkiksi matkatavarakärryjä, itsepalveluautomaatteja ja muita yhteiskäyttöisiä laitteita, palvelutiskejä sekä liikuntarajoitteisten käyttämiä laitteita kuten pyörätuoleja puhdistetaan säännöllisesti.

Lisäksi Finavia noudattaa sairaanhoitopiirien antamia infektiosivousohjeita, jolloin muun muassa kosketuspintoja puhdistetaan tavallista useammin ja tarvittaessa desinfioidaan.

2.2 Käsihygienian mahdollistaminen

Finavian lentoasemilla on hyvät ja toimivat saniteettitilat, joissa matkustajat voivat käydä pesemässä käsiään saippualla ja lämpimällä vedellä. Kädet kuivataan kertakäyttöisillä käsipyyhkeillä, eikä puhallusilmalla toimivia kuivauslaitteita ole.

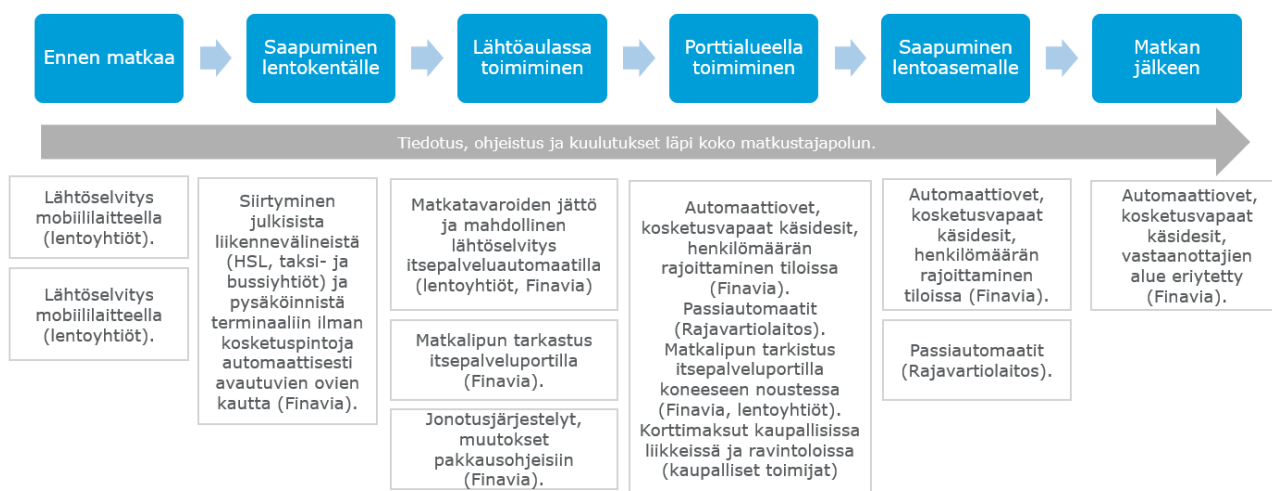
Käsihygieniasta huolehtimista helpotetaan käsidesiautomaateilla. Koronapandemian aikana Finavia sijoitti eri puolille terminaaleja satoja kosketusvapaita käsidesiautomaatteja. Finavia on myös ottanut käyttöön uusia teknologiaratkaisuja kosketuspintojen hygienian parantamiseksi Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

2.3 Kosketuspintojen vähentäminen

Pandemiatilanteessa Finavia vähentää kosketuspintojen käyttöä tai poistaa niitä käytöstä. Esimerkiksi koronapandemian aikana käytöstä poistettiin interaktiivisia infokarttoja.

Useimmilla Finavian lentoasemilla asiointia pysäköinnin asiakaspalvelupisteellä tai maksuautomaatilla ei tarvita. Helsinki-Vantaan pysäköintijärjestelmä toimii digitaalisesti, jolloin pysäköintipaikan varaaminen ja maksaminen on mahdollista ennakkoon verkkopalvelussa. Useilla verkostolentoasemilla on käytössä mobiilimaksaminen.

Matkustajapolku on monivaiheinen ja sen varrella toimii useita eri yrityksiä ja viranomaisia.

2.4 Muut hygieniatoimenpiteet

Matkustajien ja henkilökunnan suojaamiseksi asiakaspalvelupisteisiin - esimerkiksi lähtöselvitykseen, neuvontaan, porttitiskeille ja ravintoloihin - on asennettu plexisuoja.

Terveystieteiden alan viranomaiset suosittelevat maskin käyttämistä, jos siitä on hyötyä oman tai perheenjäsenen terveydentilan kannalta. Maskin käyttäminen on oman harkinnan mukaan sallittua ja suositeltavaa lentoasemilla erityisesti ruuhkatilanteissa, sillä koronavirusta on edelleen liikkeellä.

Finavia neuvottelee lentoasemalla toimivien kaupallisten yritysten kanssa, että tarvittavia hygieni- ja suojavarusteita on myynnissä eri puolilla lentoasemaa. Esimerkiksi koronapandemian aikana useilla myymälöillä oli valikoimissaan käsidesiä ja kasvomaskeja.

3 Väljyys ja turvavälit

3.1 Turvavälien toteutuminen yleisesti

Pandemiatilanteessa Finavia laajentaa lentoaseman tilojen salliessa muun muassa lähtöselvityksen ja turvatarkastuksen odotusalueita, jotta turvavälien pitäminen olisi mahdollisimman helppoa. Henkilöstöä varataan matkustajien ohjaukseen ja ruuhkatilanteiden purkamiseen.

Matkustajamäärää eri tiloissa, kuten hisseissä ja ravintoloissa, voidaan rajoittaa. Esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoasemalla matkustajia terminaalin ja lentokoneiden välillä kuljettaviinasematasobusseihin otetaan tilanteen vaatiessa noin puolet normaalista matkustajamäärästä. Verkostoasemilla bussikyytien tarve on vähäisempi, ja etäisyyden säilyttäminen lyhyen ajon aikana huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.

Finavia huomioi terveysturvallisuusvaatimukset myös lähtöselvityksen, lentokoneiden paikoituksen, lähtö- ja tuloporttien sekä matkatavaran luovutushihnojen käytön suunnittelussa.

3.2 Toimenpiteet lähtöselvityksessä

Lähtöselvityspalvelusta vastaavat lentoyhtiöt. Turvavälien säilyttämiseksi ja kontaktien vähentämiseksi matkustajia kannustetaan tekemään lähtöselvitys kotona ennen lentoasemalle tuloa aina kun se on mahdollista.

Niillä lentoasemilla, joilla itsepalveluautomaatit ovat käytettävissä, matkustajia kehoitetaan käyttämään matkatavaroiden luovutukseen automaatteja (bag drop). Koronapandemian aikana Finavia poisti käytöstä joka toisen Helsinki-Vantaan itsepalveluautomaatin turvavälien säilyttämiseksi.

3.3 Toimenpiteet turvatarkastuksessa

Turvatarkastuksessa voidaan tehdä useita väljyyteen ja hygieniaan liittyviä toimenpiteitä, esimerkiksi:

- Pakkausohjeita voidaan muuttaa. Esimerkiksi matkustajia voidaan pyytää ottamaan matkustamoon mukaan mahdollisimman vähän käsimatkatavaraa, jotta kontaktit turvatarkastuksessa voidaan minimoida.
- Hygieniatasoa voidaan nostaa lisäämällä käsidesiautomaatteja, tehostamalla turvatarkastuslaatikoiden pesukiertoa ja lisäämällä siivousta ja desinfiointia.
- Matkalipun tarkastus toimii normaalistikin Helsinki-Vantaalla ja useilla verkostolentoasemilla digitaalisesti. Turvatarkastukseen kuljetaan itsepalveluportin kautta ilman kontaktia.
- Pandemiatilanteessa Finavia pyrkii pitämään auki useita turvatarkastuspisteitä ja lentoaseman koosta riippuen ohjaamaan matkustajia ruuhkatilanteissa eri alueille.
- Finavia voi hyödyntää pandemian aikana uusia innovaatioita. Koronapandemian aikana Finavia aloitti turvatarkastuslaatikoiden puhdistuksen hyödyntämällä uutta

ultraviolettivaloon (UVC) perustuvaa teknologiaa, jota käytetään pintojen puhdistukseen muun muassa terveydenhuollossa ja elintarviketeollisuudessa.

3.4 Lentokoneiden pysäköinti ja asematasobussit

Finavia huomioi lentokoneiden pysäköintisuunnittelussa saapuvien ja lähtevien matkustajavirtojen jakautumisen tasaisesti tai eriyttämisen terminaalin eri osiin. Näin voidaan täyttää terveysturvallisuusvaatimukset turvavälien ja eri matkustajaryhmien osalta. Esimerkiksi koronapandemian aikana Helsinki-Vantaan kotimaanlentojen ja ulkomaanlentojen matkustajat ohjattiin eri reittiä tuloauloihin.

Mahdollisuuksien mukaan asematasobussien käyttö minimoidaan tai matkustajamäärää rajoitetaan. Terveysturvallisuuteen ja rajatarkastuksiin liittyvät vaatimukset voivat kuitenkin vaatia bussikuljetuksia lentokoneiden ja terminaalin välillä. Esimerkiksi koronapandemian aikana maahantulokäytännöt ovat edellyttäneet Helsinki-Vantaalle saapuvien matkustajien siirtymistä koneesta rajatarkastukseen bussilla. Verkostoasemilla koneesta voi kävellä pääsääntöisesti suoraan terminaaliin joko sisä- tai ulkokautta.

3.5 Toimenpiteet koneeseen noustessa ja koneesta terminaaliin saavuttaessa

Lentoyhtiö vastaa koneeseen noususta ja koneesta poistumisesta, joita koskevat suunnitelmat lentoyhtiöillä on erikseen.

Terveysturvallisuusjärjestelyt huomioidaan myös lähtöportilla esimerkiksi siten, että matkustajille on tarjolla käsidesiä ja porttihenkilökunta voi tehdä kuulutuksia turvaväleistä. Monella lentoyhtiöllä matkustaja voi hyödyntää mobiililaitetta tai QR-koodia koneeseen nousun aikana, jolloin kontaktien määrä vähenee. Koneeseen voidaan nousta esimerkiksi ryhmittäin istumajärjestyksen mukaan.

3.6 Asiointi lentoasemalla, matkustajien saattaminen ja vastaanottaminen

Pandemiatilanteissa Finavia suosittelee välttämään tarpeetonta oleskelua lentoasemalla. Ohjeistusta päivitetään voimassa olevien kansallisten ohjeiden mukaan.

3.7 Ravintolat, myymälät ja muut palvelut

Ravintoloiden, myymälöiden ja muiden palvelupisteiden palveluista, valikoimista ja terveysturvallisuusratkaisuista vastaavat liiketilojen vuokralaiset. Finavia voi antaa neuvoja kaupallisille toimijoille terveysturvallisuuden toteuttamiseksi lentoasemillaan.

3.8 Matkatavaroiden luovutus

Matkatavaroiden käsittelyä hoitavat maahuolintayhtiöt lentoyhtiöiden lukuun. Finavia tekee matkatavarajärjestelmän käytön suunnittelua ja voi siten osoittaa matkatavaroille eri laukkuhihnat turvavälien säilyttämiseksi matkatavaroiden luovutusaulassa lentoaseman laukkuhihnojen kapasitettista riippuen..

3.9 Lentoasemalta poistuminen julkisella liikenteellä ja takseilla

Finavia tukee bussi- ja taksiyrityksiä liikennejärjestelyissä. Helsinki-Vantaalla juna-asemasta vastaa Väylävirasto ja junien liikennöinnistä HSL. Liikennevälineeseen noususta ja sen väljyydestä vastaa liikennöitsijä.

Juna-aseman kuulutukset on yhdenmukaistettu lentoaseman turvallisuuskuulutusten kanssa. Taksiasemalla on vilkkaimpina tunteina Finavian asiakaspalveluhenkilöstöä ohjaamassa matkustajia.

4 Suunnitelman tarkastelu

Helsinki-Vantaan lentoaseman terveysturvallisuuden toimenpiteitä seurataan lentoaseman turvallisuustyöryhmässä, johon osallistuu Finavian lisäksi Vantaan kaupunki (terveysviranomainen), Vantaan kaupungin tartuntatautilääkäri, THL, AVI ja lentoyhtiön edustaja.

Verkostoasemilla toimenpiteitä suunnitellaan paikallisen terveysviranomaisen kanssa aluekohtaisten tarpeiden ja lentojen mukaisesti.

Vantaalla 21.4.2022

Ulla Lettijeff
Johtaja, Helsinki-Vantaan lentoasema

Jani Jolkkonen
Johtaja, verkostoliiketoiminta